

Για το όνομα της πρώην Γιουγκοσλ. Δημοκρατίας της Μακεδονίας

ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΥ ΜΑΘΙΟΥ ΜΠΡΟΥΝΒΑΣΕΡ ΚΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΣΤΕΦΕΝ ΜΙΛΕΡ

Α΄ **Owning Alexander**

Το γράμμα του Matthew Brunwasser, που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό "Archaeology", τόμος 62, τεύχος 1, Ιανουάριος/Φεβρουάριος 2009

Αρχαία ρωμαϊκά αγάλματα που βρέθηκαν στο μακεδονικό χώμα βρίσκονται έξω από το γραφείο του Πρωθυπουργού στην πρωτεύουσα Σκόπια (Matthew Brunwasser)

Από τότε που η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας έγινε ανεξάρτητη πριν από 17 χρόνια, η μικρή χώρα των περίπου δύο εκατομμυρίων κατοίκων έμπλεξε σε διαμάχη με την Ελλάδα επάνω στο ποια χώρα έχει δικαίωμα στο όνομα «Μακεδονία». Η Ελλάδα επιμένει ότι η Μακεδονία πρέπει να αλλάξει το όνομά της, ισχυριζόμενη ότι αυτό συνεπάγεται αξιώσεις επί της ελληνικής επικράτειας – η βόρεια περιοχή της Ελλάδας ονομάζεται επίσης Μακεδονία – και αντιτίθεται στη χρήση του ονόματος, ως σφετερισμό του Αλεξάνδρου του Γ΄ του Μακεδόνα (του Μεγάλου Αλεξάνδρου), τον οποίο η χώρα αυτή θεωρεί Έλληνα. Ενώ η πρωτεύουσα του αρχαίου βασιλείου του Μακεδόνα ήταν η Πέλλα, που είναι τώρα στη Βόρεια Ελλάδα, η επικράτεια τότε συμπεριλάμβανε γεωγραφικό χώρο που βρίσκεται και στα δύο σύγχρονα κράτη. Η συζήτηση κορυφώθηκε τον περασμένο Απρίλιο, όταν η Ελλάδα έβαλε βέτο για την είσοδο της Μακεδονίας στο ΝΑΤΟ λόγω του ονόματός της.

Ο Βίκτορ Λίλιτσιτς στην αρχαία περιοχή Marvinići (φωτ. Matthew Brunwasser)

Όμως μετά την ανεξαρτησία της από τη Γιουγκοσλαβική Ομοσπονδία – μια ένωση που περιλάμβανε έξι κράτη με βάση την κοινή σλαβικής ιστορία και του κοινού σοσιαλιστικού μέλλοντος– οι Μακεδόνες τώρα ψάχνουν στο παρελθόν για την ταυτότητά τους. «Η συνειδηση της αρχαίας κληρονομιάς μας έχει ξυπνήσει», λέει ο αρχαιολόγος Viktor Lilicic του Πανεπιστημίου των

Σκοπίων. «Αυτό συνδέεται με την ένδοξη ιστορία του Αρχαίου Μακεδόνα και του ονόματος που κληρονομήσαμε. Το αρχαιολογικό πρόβλημα είναι να ξεδιαλύνουμε πόσο ευθεία είναι αυτή η σύνδεση».

Ο Λίλις λέει ότι μελέτησε τα ερείπια περίπου 500 φρουρίων στη Δημοκρατία της Μακεδονίας για να ορίσει τα σύνορα της αρχαίας Μακεδονίας. Αλλά υπάρχουν ακόμα 400 που δεν τα επισκέφτηκε. «Υπάρχει τόσο πολύ αρχαίο πολιτιστικό υλικό σε τόσο μικρή περιοχή», λέει. «Βρίσκομαι σε μια θάλασσα μεγάλου πλούτου, όπως ο Donald Trump» Αλλά η σύγκριση προχωρεί μόνο μέχρι εκεί. Η έλλειψη οικονομικής ενίσχυσης σημαίνει ότι ο Lilic ανακαλύπτει τα περισσότερα με εργασία παλιάς μόδας και με ιδρώτα. Γυρίζει τα βουνά με τα πόδια για πολλές μέρες κάθε φορά σε περιοχές που περιμένει να βρει αρχαίες κατασκευές. Ρωτάει εντόπιους αγρότες, βοσκούς και κυνηγούς αν έχουν δει αρχαίους πέτρινους τοίχους. Οι Μακεδόνες αρχαιολόγοι έχουν λίγη συνεργασία με συναδέλφους από άλλες χώρες, αλλά ο Lilic δεν αποθαρρύνεται. «Είμαι ερευνητής και όχι πολιτικός», λέει. «Η Μακεδονία είναι από αρχαιολογική άποψη μια άγνωστη χώρα με εντυπωσιακά ευρήματα, που περιμένουν ν' ανακαλυφθούν».

Matthew Brunwasser, δημοσιογράφος.

Β΄ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΑΣΗΜΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ

Ο Αμερικανός Καθηγητής Αρχαιολογίας στο Πανεπιστήμιο του Μπέρκλεϋ Στέφεν Μίλλερ, με επιστολή του, προς το επίσημο Περιοδικό του Αμερικανικού Αρχαιολογικού Ινστιτούτου «Archaeology Magazine», ξεσκεπάσει τους σφετεριστές της Ιστορικής Αλήθειας και με αδιαμφισβήτητα επιστημονικά επιχειρήματα, καταρρίπτει απόλυτα τους ισχυρισμούς των Σκοπίων, περί του δήθεν δικαίωμά τους να αποκαλούνται «ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ» και «ΜΑΚΕΔΟΝΕΣ»

ΟΛΟΚΛΗΡΗ Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ

«Ανοίγοντας σήμερα το τεύχος Ιανουαρίου/Φεβρουαρίου του περιοδικού **Archaeology**, ανέτρεξα με ενδιαφέρον στο **«Γράμμα από τη Μακεδονία»**, και διαπίστωσα ότι στην πραγματικότητα ήταν ένα γράμμα από την Παιονία – περιοχή βόρεια του όρους Βαρνούς και του όρους Όρβηλος. Η περιγραφή του Livy για τη δημιουργία της ρωμαϊκής επαρχίας της Μακεδονίας (45.29.7 και 12) κάνει σαφές ότι **οι Παίονες ζούσαν βόρεια των εν λόγω βουνών, (τα οποία σήμερα αποτελούν γεωγραφικά τα φυσικά όρια της Ελλάδας) και νότια της Δαρδανίας, που σήμερα βρίσκεται το Κόσοβο.**

Κατά το Στράβωνα (7.τμ.4) είναι ακόμη περισσότερο σαφές να λεχθεί, ότι **η Παιονία βρισκόταν βόρεια της Μακεδονίας** και η μόνη δίοδος από την μία στην άλλη περιοχή ήταν (και παραμένει σήμερα) η διάβαση μέσω του στενού περάσματος του Αξιού ποταμού (ή Βαρδάρη). Με άλλα λόγια η περιοχή την οποία περιγράφει ο Matthew Brunwasser στο άρθρο του “Owning Alexander”, ήταν στην αρχαιότητα η Παιονία.

Αν και είναι γεγονός ότι οι άνθρωποι εκείνοι υποτάχτηκαν στον Φίλιππο τον Β΄, πατέρα του Αλεξάνδρου το 359 π.Χ. (Διόδωρος Σικελός 16.4.2), **δεν ήταν ποτέ Μακεδόνες και ποτέ δεν έζησαν στη Μακεδονία.** Πραγματικά, ο Δημοσθένης (Ολυνθιακός 1.23), μας λέγει ότι είχαν σκλαβωθεί από τον Μακεδόνα Φίλιππο και σαφώς κατά συνέπεια δεν ήταν Μακεδόνες. Ο Ισοκράτης (5.23) σημειώνει τα ίδια. Ομοίως, για παράδειγμα, οι Αιγύπτιοι, οι οποίοι υποτάχτηκαν από τον Αλέξανδρο, ήταν υπό μακεδονική μεν διοίκηση, συμπεριλαμβανομένης και της Κλεοπάτρας, αλλά ποτέ δεν υπήρξαν οι ίδιοι Μακεδόνες και η Αίγυπτος ποτέ δεν ονομαζόταν Μακεδονία (και από όσα γνωρίζω δεν επιζητεί αυτή την ονομασία σήμερα).

Βεβαίως (συνεχίζει ο Καθηγητής), όπως μας λέει ο Θουκυδίδης (2.99), οι Μακεδόνες είχαν καταλάβει «μία στενή λωρίδα της Παιονίας, που εκτείνεται από το εσωτερικό μέχρι την Πέλλα και τη θάλασσα, κατά μήκος του Αξιού ποταμού. **Θα ήταν ίσως κατανοητό εάν οι σημερινοί κάτοικοι της δημοκρατίας των Σκοπίων ονόμαζαν τους εαυτούς τους Παίονες** και θεωρούσαν ότι τους ανήκει η περιοχή που περιγράφει ο Θουκυδίδης. **Αλλά γιατί, αντίθετα, προσπαθούν οι σημερινοί κάτοικοι της αρχαίας Παιονίας να ονομάζονται Μακεδόνες και η περιοχή τους Μακεδονία;**

Ο κ. Brunwasser, (σ. 55) αναφέρεται στους Ελληνικούς ισχυρισμούς, ότι η στάση αυτή αποτελεί «ένδειξη διεκδίκησεων Ελληνικών εδαφών» και επισημαίνει ότι «η βόρεια περιοχή της Ελλάδας, ονομάζεται επίσης Μακεδονία». Αφήνοντας κατά μέρος ότι αυτή η βόρεια περιοχή της Ελλάδας ονομάζεται συνεχώς Μακεδονία για περισσότερα από 2500 χρόνια, (βλέπε μεταξύ άλλων και Ηρόδοτου 5.17 – 7.128 και αλλού) η πλέον σύγχρονη Ιστορία καταδεικνύει ότι οι Ελληνικές ανησυχίες είναι νόμιμες.

Ενδεικτικά σημειώνεται ότι **Χάρτης που εκτύπωσαν τα Σκόπια το 1992, δείχνει καθαρά την διεκδίκηση, ότι η Μακεδονία εκτείνεται από εκεί, μέχρι το όρος Όλυμπος, προς νότον, συγχωνεύοντας έτσι τις περιοχές της αρχαίας Παιονίας και Μακεδονίας σε μία ενότητα.**

Η ίδια διεκδίκηση είναι διακριτή και σε χαρτονόμισμα τράπεζας της “Δημοκρατίας της Μακεδονίας”, που δείχνει ως ένα από τα μνημεία της τον Λευκό Πύργο της Θεσσαλονίκης, που βρίσκεται στην Ελλάδα. Υπάρχουν πολλά ακόμη παραδείγματα ημερολογίων, χριστουγεννιάτικων καρτών, αυτοκόλλητων για αυτοκίνητα κτλ, με τις ίδιες διεκδικήσεις.

Ο κ. Brunwasser έχει επί πλέον αναδείξει συμφωνώντας, (International Herald Tribune 10-1-2008), εργασία του «Μακεδονικού Ινστιτούτου Στρατηγικών Ερευνών 16:9» που αναφέρεται σε εδάφιο της Καινής Διαθήκης (Πράξεις 16:9), κατά την οποία ένας Μακεδόνας παρουσιάστηκε στον Απόστολο Παύλο, παρακαλώντας τον «Έλα στη Μακεδονία να μας βοηθήσεις». **Σε ποιές περιοχές της Μακεδονίας πήγε ο Απόστολος Παύλος; Πήγε στη Νεάπολη (Καβάλα), στους Φιλίππους, στην Αμφίπολη, στην Απολλωνία, στη Θεσσαλονίκη και στη Βέροια (Πράξεις 16:11-17:10). Όλες αυτές οι περιοχές αποτελούν την ιστορική Μακεδονία και καμία δεν βρίσκεται στην Παιονία.** Τι είδους απαίτηση εγείρεται από ένα Ινστιτούτο των Σκοπίων, που αναφέρεται σε ταξίδι σε μέρη που ήσαν στην αρχαία Μακεδονία και στη βόρεια περιοχή της σημερινής Ελλάδας;

Δεν ξέρω τι θα συμπεραίναμε, εάν ένα μεγάλο νησί κοντά στις νοτιοδυτικές ακτές των ΗΠΑ άρχιζε να αυτοαποκαλείται *Φλώριδα* και εμφάνιζε σε χαρτονομίσματά του εικόνες της από το Disney World, ενώ παράλληλα κυκλοφορούσε χάρτες που θα παρουσίαζαν τη “*Μεγάλη Φλώριδα*”!

Σίγουρα δεν υπάρχει αμφιβολία για το τι είχε στο μυαλό του ο Υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ **Edward Stettinius**, όταν στις 26 Δεκεμβρίου 1944 έγραφε [Πηγή: U.S. State Department, Foreign Relations vol viii, Washington, D.C., Circular Airgram (868.014/26Dec.1944)]:

“Το Υπουργείο (Εξωτερικών) σημείωσε με σημαντικό ενδιαφέρον αυξανόμενες προπαγανδιστικές διαδόσεις και ημιεπίσημες δηλώσεις υπέρ μιας αυτόνομης Μακεδονίας, που προέρχονται κυρίως από τη Βουλγαρία, αλλά επίσης και από Γιουγκοσλαβικές πηγές παρτιζάνων και άλλων, με την πρόθεση να συμπεριληφθούν και ελληνικές περιοχές στο υπό διαμόρφωση κράτος. Η Κυβέρνηση των ΗΠΑ θεωρεί τις συζητήσεις περί μακεδονικού «κράτους», Μακεδονικής «πατρίδας» ή Μακεδονικής «εθνικής συνειδήσεως» αδικαιολόγητη δημαγωγία που δεν αντιπροσωπεύει καμία εθνική ή πολιτική πραγματικότητα και διαβλέπει με τη σημερινή της επανεμφάνιση σε μια πιθανή συγκάλυψη επιθετικών προθέσεων κατά της Ελλάδας.”

Ο κάτοικος Βουλγαρίας κ. **Brunwasser** αναφέρει στη συνεχεία με έκδηλη καταφρόνηση, ότι η Ελλάδα ισχυρίζεται πως ο “*Αλέξανδρος Γ΄*”, ο *Μέγας Αλέξανδρος είναι .....Έλληνας*”. Αυτή η στάση με περιπλέκει. Τι “*διεκδίκηση*” υπάρχει;

Ο προ-προ-πάππος του Αλεξάνδρου, ο Αλέξανδρος Α΄ είχε πιστοποιηθεί ως Έλληνας στην Ολυμπία και σύμφωνα με τα λεγόμενα του πατέρα της ιστορίας: “*Συμβαίνει να γνωρίζω ότι [οι πρόγονοι του Αλεξάνδρου] είναι Έλληνες*” (Ηρόδοτος 5.22)

Ο πατέρας του Αλεξάνδρου, ο Φίλιππος, είχε νικήσει σε διάφορα ιππευτικά αθλήματα στην Ολυμπία και τους Δελφούς (Πλουτάρχου, Αλέξανδρος 4.9; Ηθικά 105Α), που αποτελούν τα πλέον Ελληνικά από όλα τα Ιερά της αρχαίας Ελλάδας, στα οποία δεν ήταν επιτρεπτή η συμμετοχή μη Ελλήνων σε αγώνες. Εάν ο Φίλιππος ήταν Έλληνας, δεν ήταν επίσης και ο γιός του Αλέξανδρος Έλληνας;

Μήπως ο **Ευριπίδης**, ο οποίος πέθανε και ετάφη στη Μακεδονία (Θουκυδίδης apud Pal. Anth. 7.45; Πausανίας 1.2.2; Διόδωρος ο Σικελός 13.103), έγραψε το έργο *Αρχέλαος*, προς τιμή τού προγόνου του Αλεξάνδρου, στη Σλαβική γλώσσα;

Όταν έγραψε τις **Βάκχες**, ευρισκόμενος στην **Αυλή του Αρχέλαου**, δεν το έγραψε στα Ελληνικά, όπως έχει διασωθεί μέχρι τις ημέρες μας;

Μήπως πρέπει να υποθέσουμε ότι ο Ευριπίδης ήταν «Μακεδόνας», που έγραψε στα Σλαβικά (σε μια εποχή που αυτή η γλώσσα δεν υπήρχε) και μετά τα έργα του μεταφράστηκαν στα Ελληνικά;

Ποια ήταν η γλώσσα στην οποία ο Αριστοτέλης δίδασκε τον Αλέξανδρο;
Ποια γλώσσα μετέφερε ο Αλέξανδρος στις εκστρατείες του στην Ανατολή;
Γιατί έχουμε σήμερα αρχαίες επιγραφές στην Ελληνική, σε πόλεις που ίδρυσε ο Αλέξανδρος, φθάνοντας μέχρι το Αφγανιστάν, και όχι σε Σλαβική;
Γιατί η Ελληνική επικράτησε παντού στην Αυτοκρατορία του Αλεξάνδρου, εάν αυτός ήταν πραγματικά όχι Έλληνας αλλά “Μακεδόνας”; (σ.σ. εν. εθνικά “Μακεδόνας”)
Γιατί η Καινή Διαθήκη γράφτηκε στην Ελληνική και όχι σε Σλαβική;

Στη σελίδα 57 της αποκαλούμενης «Επιστολής από τη Μακεδονία», υπάρχει φωτογραφία του συγγραφέα, που στέκεται μπροστά από “μπρούτζινο άγαλμα του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην πόλη Πριλέπ”. Το άγαλμα είναι έκδηλα σύγχρονης κατασκευής, αλλά το ερώτημα είναι εάν Αλέξανδρος θα μπορούσε να διαβάσει την επιγραφή που φέρει στη Σλαβική γλώσσα, κάτω από τα πόδια του. Με την δεδομένη ιστορικά μεταγενέστερη ανάπτυξη της Σλαβικής σε σχέση με την Ελληνική γλώσσα, η απάντηση είναι προφανής.

Παρά το ότι είναι καλοδεχούμενη η αναφορά του κ. Brunwasser σε αρχαιολογικά έργα της Παιονίας, η εκ μέρους του υιοθέτηση και η προβολή συγχρόνων πολιτικών επιδιώξεων των κατοίκων της ως προς την χρήση της ονομασίας Μακεδονία, δεν είναι μόνο μη καλοδεχούμενη, αλλά αποτελεί παροχή κακών υπηρεσιών προς τους αναγνώστες του περιοδικού **Archaeology**, οι οποίοι φαντάζομαι ότι ενδιαφέρονται για ιστορικές αλήθειες. Αλλά τότε, η απόφαση εκ μέρους του περιοδικού **Archaeology** – ενός εντύπου του Αρχαιολογικού Ινστιτούτου των ΗΠΑ - για την διάδοση αυτής της ιστορικής ανοησίας, αποτελεί εγγχείρημα σε βάρος της αξιοπιστίας του.

Ας λεχθεί ακόμη μία φορά: Η περιοχή της αρχαίας Παιονίας, ήταν μέρος της Μακεδονικής Αυτοκρατορίας, όπως ήταν επίσης η Έφεσος, η Τύρος, η Παλαιστίνη, η Μέμφις, η Βαβυλώνα, τα Τάξιλα και δωδεκάδες ακόμη. Όλες αυτές είχαν γίνει «Μακεδονικές» για μία περίοδο, αλλά καμία από αυτές δεν ήταν ποτέ η «Μακεδονία».

Ας μου επιτραπεί να περατώσω αυτή τη επεξήγηση κάνοντας μία πρόταση, για την επίλυση του ερωτήματος της σύγχρονης χρήσεως της ονομασίας «Μακεδονία». **Η Ελλάδα πρέπει να προσαρτήσει την Παιονία**, όπως έκανε ο Φίλιππος Β΄ το 359 π.Χ. Αυτό θα φαινόταν αποδεκτό από τους σύγχρονους κατοίκους της εν λόγω περιοχής, δεδομένου ότι ισχυρίζονται πως είναι Ελληνική, ενστερνιζόμενοι το όνομα της Μακεδονίας και του πλέον διάσημου τέκνου της. Τότε οι σύγχρονοι κάτοικοι αυτής της νέας Ελληνικής περιοχής, θα μπορούσαν να ασχοληθούν να μάθουν, να μιλούν και να γράφουν Ελληνικά, ας ελπίσουμε τόσο καλά, όσο τα ήξερε και ο Μέγας Αλέξανδρος.

Ειλικρινώς,

Stephen G. Miller, Επίτιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Berkley, Καλιφόρνια, ΗΠΑ

Υ.Γ. Για μία πληρέστερη εξέταση αρχαίων αποδείξεων περί της Παιονίας, βλέπε I. L. Merker, “The Ancient Kingdom of Paionia,” *Balkan Studies* 6 (1965) 35-54